GRUPLAR VE ROLLER

TEMEL KAVRAMLAR

- **Grup:** Ortak görüşlere, çıkarlara, hedef ve değerlere sahip bireylerin oluşturduğu topluluğa denir.
- **Rol:** Bir grupta veya işte bir kimsenin üzerine düşen göreve denir.
- **Hak:** Hukuk düzeninin kişilere tanımış olduğu yetki, avantaj veya özgürlüklerdir. Haklar, bireyin grup içindeki ihtiyaçlarını korur.
- **Sorumluluk:** Kişinin kendi davranışlarının veya kendi yetki alanına giren bir olayın sonuçlarını üstlenmesidir. Bir bireyin üstlendiği görevlerin gerekliliklerini yerine getirmesidir.

🕮 DİKKAT! ROLÜMÜZ HER YERDE AYNI DEĞİLDİR

İnsanlar doğdukları andan itibaren toplum içinde çeşitli rollere sahip olurlar ve **ilk yer aldığımız grup ailemizdir**.

- **Çoklu Roller:** Toplum içinde bir kişi aynı anda farklı gruplarda yer alıp **birden fazla role** sahip olabilir (Örneğin: Futbol takımında kaptan iken, pazarda müşteri, evde ise çocuk olabilirsiniz).
- **Değişkenlik:** Rollerin bir kısmı yaşam boyu bizimle kalırken, bazı roller durumdan duruma ve zamana bağlı olarak **sürekli değişebilir**.

⚠ UYARI: ROLLERİMİZİ NASIL KAZANIRIZ?

Rollerimizi kazanma şeklimize göre ikiye ayırmalıyız. LGS tarzı sorularda bu ayrım çok sık karşımıza çıkar:

1. **Doğuştan Sahip Olduğumuz (Biyolojik) Roller:** Herhangi bir ilgi ve yetenek gerektirmeyen, **seçme imkânımızın olmadığı** rollerdir.
    - *Örnek:* Evlat, kardeş, torun, kuzen olmak.
2. **Sonradan Kazandığımız (İsteğe Bağlı) Roller:** İsteyerek, çalışarak, yeteneklerimizle ve **başarı göstererek sonradan elde ettiğimiz** rollerdir.
    - *Örnek:* Sınıf başkanı, solist, kaleci, takım kaptanı olmak.

📊 TABLO 1: HANGİ GRUPTA HANGİ ROLDEYİZ?

Dâhil olduğumuz gruplara göre üstlendiğimiz roller çeşitlilik gösterir:

Grup Adı	Üstlenebileceğimiz Roller
Aile	Evlat, çocuk, kardeş, torun, abi, abla
Okul / Sınıf	Öğrenci, sınıf başkanı, nöbetçi
Spor Takımı	Kaleci, forvet, oyuncu, takım kaptanı
Kulüp / Koro	Üye, gönüllü, solist
Arkadaşlık	Arkadaş, dost, oyun arkadaşı, ara bulucu
Komşuluk	Yan komşu

📌 *Hap Bilgi:*

*Aile gibi bazı gruplar **kalıcı** iken, proje ödevi grupları gibi bazı gruplar ise **geçicidir**.*

🕮 DİKKAT! HAKLAR VE SORUMLULUKLAR BİRBİRİNİ TAMAMLAR

İçinde yer aldığımız gruplara ve üstlendiğimiz rollere göre elde ettiğimiz haklarımız ve yerine getirmemiz gereken sorumluluklarımız vardır. Bir grubun başarısı, üyelerinin bu sorumlulukları yerine getirmesiyle sağlanır.

TABLO 2: GRUPLARA GÖRE HAK VE SORUMLULUKLARIMIZ

Aşağıdaki tablo, gruplarda "Hak" ve "Sorumluluk" kavramlarını birbirinden ayırmanızı sağlayacaktır:

Grup / Rol	HAKLARIMIZ (Bizim Yararlandıklarımız)	SORUMLULUKLARIMIZ (Bizim Yapmamız Gerekenler)
Ailede Evlat	- Kendisine ait bir odaya sahip olmak - Güvenli bir ortamda sevgi görerek yaşamak - Sağlıklı bir ortamda büyümek	- Odasını düzenli ve temiz tutmak - Ev işlerinde büyüklere yardım etmek - Suyu/elektriği tasarruflu kullanmak
Okulda Öğrenci	- Nitelikli ve güvenli bir ortamda eğitim almak - Düşüncelerini özgürce ifade etmek - Sınıf başkanı seçiminde aday olmak veya oy kullanmak	- Sınıf kurallarına uymak, öğretmeni dinlemek - Derse zamanında gelmek - Okul eşyalarına özen göstermek
Takımda Oyuncu	- Maçlarda yeterli süre oynamak - Antrenörden destek almak - Adil yönetim beklemek	- Takım oyununa katkı sağlamak - Antrenmanlara disiplinli katılmak - Rakiplere sportmence davranmak
Koroda Solist	- Koro ve şef tarafından saygı görmek - Ses antrenmanları almak	- Provalara düzenli katılmak - Şefin talimatlarına uymak ve dinleyiciye saygılı olmak

SINAV İPUÇLARI VE ÇIKARIMLAR

- **Toplumsal Dayanışma:** Toplum, gruplar arasındaki uyumla ayakta kalır. Aile, okul, arkadaşlık, akrabalık, komşuluk gibi gruplar sosyal hayatın temelidir. Örneğin kültürümüzde komşuluğa o kadar çok önem verilir ki, *"Komşu komşunun külüne muhtaçtır."* ve *"Ev alma, komşu al."* gibi atasözlerimiz bulunmaktadır.
- **Sosyal Sorumluluk:** Doğanın korunması, yardımlaşma gibi alanlarda faaliyet gösteren gruplara "sosyal sorumluluk grupları" (örn. TEMA Vakfı) denir. Bu gruplarda **"gönüllü"** rolüyle topluma katkı sağlayabiliriz.
- **Temel Kural:** Haklarımız bize avantaj sağlarken; sorumluluklarımızı yerine getirmemek, grup içinde düzenin bozulmasına neden olur. Unutmayın, başkalarının da bizim haklarımıza saygı göstermesi gibi, bizim de başkalarının haklarına saygılı olmamız gerekir

KÜLTÜREL ÖZELLİKLERE SAYGI VE BİRLİKTE YAŞAMA KÜLTÜRÜ

1. KÜLTÜR NEDİR?

Bir milletin tarih boyunca meydana getirdiği maddi ve manevi değerler bütününe **kültür** denir. Kültür, bir toplumu millet yapan ve diğer milletlerden ayıran en önemli unsurdur.

- **Kültürün Unsurları:** Dilimiz, dinimiz, tarihimiz, gelenek ve göreneklerimiz, sanatımız, mimarimiz, yemeklerimiz, düğünlerimiz ve halk oyunlarımızdır.

HAP BİLGİ:

Kültür, toplum içinde birlik, beraberlik ve dayanışmanın oluşmasını sağlar. İnsanların birbirlerinin farklılıklarını kabul etmesi, empati ve hoşgörü ortamını doğurur.

2. BİRLİKTE YAŞAMA VE EMPATİ

- **Empati:** Bir insanın kendisini karşı tarafın yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlayabilmesidir (duygudaşlık).
- Farklı kültürlere saygı duymak, birlikte yaşama kültürünü ortaya çıkarır; insanların farklı inanç, gelenek, dil ve yaşam tarzlarına saygısını artırır.

⚠ UYARI:
Farklı kültürel özelliklere saygı duyulan yerlerde çatışmalar azalır, barışçıl ve hoşgörülü bir toplum oluşur. Türkiye'nin farklı coğrafyalardan gelen milyonlarca insana kapılarını açıp Türk misafirperverliğini göstermesi birlikte yaşama kültürünün en güzel örneğidir.

3. KÜLTÜREL KAVRAMLAR: ETKİLEŞİM, BENZERLİK VE DEĞİŞİM

- **Kültürel Etkileşim:** Göç, turizm, eğitim gibi nedenlerle insanların başka ülkelere giderek o ülkeye kendi kültürünü götürmesi ve aynı zamanda o ülkenin kültüründen etkilenmesidir.
- **Kültürel Benzerlik:** Farklı toplumlar arasında ortak gelenek ve yaşam tarzlarının bulunmasıdır. Örneğin Orta Asya ile Türkiye arasında ortak müzik aletlerinin olması.
- **Kültürel Değişim:** Bir toplumun zaman içinde kültürel unsurlarında meydana gelen dönüşümdür.
- **Kültürel Farklılık:** Toplumlar arasında değer, inanç ve gelenek ayrılıkları olmasıdır. (Örneğin Türkiye'de kebap yenirken Japonya'da çiğ balıktan suşi yenmesi).

📌 DİKKAT:
Kültürel Etkileşim ile Kültürel Değişimi birbirine karıştırmayın! Almanya'ya göç eden Türk işçilerinin Alman kültüründen etkilenmesi ve kendi kültürlerini oraya taşıması bir *etkileşim* iken; zamanla dönerin Almanya'nın en popüler "fast food" yemeği haline gelip Alman beslenme alışkanlıklarını dönüştürmesi bir *değişim* örneğidir.

4. TÜRKİYE VE KKTC (KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ) KÜLTÜRÜ

Türkiye ve KKTC, ortak tarihî ve kültürel bağlara sahiptir. 15 Kasım 1983'te kurulan KKTC'nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş**'tır.

TABLO 1: Türkiye ve KKTC Arasındaki Kültürel Ortaklıklar

Kültür Unsuru	Türkiye ve KKTC'deki Ortak Değerler
Yemek / İçecek	Tarhana çorbası, humus, enginar dolması, kabak çiçeği dolması, **Türk Kahvesi**, ızgara **Hellim Peyniri**.
El Sanatları	Ahşap baskı, **ebru**, el dokuması kilimler, hasır torba olan **zembil**.
Halk Oyunları	Ege yöresine ait olan **Zeybek** oyunu.
Kıyafet	Gömlek üstüne giyilen **cepken (yelek)** ve bele sarılan **tarabulus kuşağı**.

5. DÜNYA KÜLTÜRLERİNDEN ESİNTİLER

Her ülkenin kendine özgü kültürel unsurları vardır. Bu kültürel çeşitlilik dünya kültürünün zenginliğini oluşturur.

TABLO 2: Ülkelere Göre Kültürel Özellikler

Ülke	Yemek Kültürü	Giyim / Kuşam	Müzik ve Sanat	Gelenek / Kutlama
Türkiye	Kebap, Baklava, Mantı	Cepken, Şalvar	Ebru, Çini, Saz, Davul	Mahya asmak, Cumba mimarisi, **23 Nisan Bayramı**
Rusya	Vinegret ve Zeytin Salatası	**Sarafan** (elbise), **Kokoşnik** (başlık)	Balalaika, Gusli, Çehov ve Tolstoy gibi yazarlar	**Maslenitsa** (Nevruz'a benzer bahar bayramı)
Bulgaristan	Çorbalar	**Kukeri** (Surva festivali kostümü)	Gadulka (yaylı çalgı), Kaval, Kalaycılık	**Marteniçka** (Kırmızı-beyaz bileklik)
Türkmenistan	Plov (Türkmen Pilavı)	**Telpek** (Koyun postu başlık)	Halı dokumacılığı, Dutar, Gijak	Dünyadaki tek "Halı Bayramı"
Japonya	Suşi (Çiğ balık)	Kimono	Koto, Şamisen	Yedi-Beş-Üç festivali, Sumo, Karate

İspanya	Paella, Gazpacho	Flamenko elbiseleri	Flamenko dansı, Gitar, Seramik	Boğa güreşi

💊 HAP BİLGİ:
Mustafa Kemal Atatürk, 23 Nisan'ı Türk çocuklarına armağan etmiştir ve Türkiye bu bayramı tüm dünya çocuklarıyla paylaşan ilk/tek ülkedir. Bu şenliklere katılan yabancı çocuklar kendi ülkelerini tanıtırken, bizim kültürümüzü de tanıyarak **kültürel farkındalık** oluştururlar.

6. FARKLI KÜLTÜRLERDE SELAMLAŞMA

Selamlaşma, toplumların farklı kültürlerini yansıtan önemli bir unsurdur. Ülkelerin selamlaşma biçimleri şöyledir:

- **Türkiye:** El sıkma, sarılma, el öpme, başı hafifçe öne eğme.
- **Japonya:** Birbirlerine hafifçe boyun eğerek (eğilerek) selamlaşırlar.
- **Filipinler:** Kendinden büyük kişilerin elini alıp alnına koyarak (**Mano** yöntemi) selamlaşırlar.
- **Yeni Zelanda:** Maori halkı burun ve alınlarını birbirine bastırarak (**Hongi** yöntemi) selamlaşır.
- **Hindistan:** Avuç içleri birleştirilip "Namaste" diyerek, yaşlılarda ise ayaklara dokunularak selamlaşılır.

YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMANIN BİRLİKTELİĞE ETKİSİ

📌 BÖLÜM 1: TEMEL KAVRAMLAR

Toplumsal birliğimizi sağlayan en önemli unsurlar yardımlaşma ve dayanışmadır. Bu iki kavram testlerde sıkça karşına çıkar.

Kavram	Tanım	Toplumsal Etkisi
Yardımlaşma	İnsanların birbirine destek olması, karşılıklı bağlanması ve ihtiyaçlarını gidermesi sürecidir.	İnsanlar arasındaki bağları güçlendirir, toplumda güveni artırır ve ekonomik/sosyal dengeyi korur.
Dayanışma	Toplumdaki bireylerin ortak değerler, hedefler ve çıkarlar doğrultusunda uyumlu ve iş birliği içinde hareket etmesidir.	Toplumsal sorunların çözümünde rol oynar, kriz anlarında (afet vb.) toplumun dayanıklılığını artırır.
Toplumsal Birliktelik	Toplumun bireyleri arasında dayanışma, iş birliği ve birlikte hareket etme durumudur.	Farklı kültürlerin bir arada yaşadığı toplumlarda kültürel zenginliği artırır, milleti iyi ve kötü günde birleştirir.

💊 HAP BİLGİ:
Türk toplumu zorluklarla karşılaştığında birbirine destek olmayı önemser; sevinçleri paylaşarak çoğaltan, hüzünleri ise omuz omuza vererek azaltan bir kültüre sahiptir.

⚠ UYARI:
Ülkemizde yardımlaşma faaliyetleri *sadece* devlet (kamu) kurumları tarafından yapılmaz; **hem kamu kurumları hem de sivil toplum kuruluşları (STK)** ve vatandaşlar tarafından ortaklaşa yürütülür.

📌 BÖLÜM 2: GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE YARDIMLAŞMA ÖRNEKLERİ

Tarihimizde uygulama şekilleri farklı da olsa yardımlaşma her zaman var olmuştur. Testlerde özellikle eski yardımlaşma geleneklerinin **"neden bu şekilde yapıldığı"** sorulur.

Uygulama Adı	Özelliği ve Amacı

Zimem Defteri	Osmanlı'da esnafın tuttuğu veresiye defteridir. Ramazan ayında zenginler bu defteri satın alarak tanımadıkları insanların borcunu öderdi.
Sadaka Taşı	Osmanlı ve Selçuklu'da meydanlara, cami ve çeşme yanlarına konurdu. Yardım eden parayı buraya bırakır, ihtiyacı olan gece kimseye görünmeden sadece *ihtiyacı kadarını* alırdı.
Askıda Ekmek	Osmanlı'dan günümüze ulaşan bir gelenektir. Hayırseverler fırına giderek ihtiyaç sahipleri için fazladan ekmek parası öder, durumu olmayanlar da bu ekmekleri ücretsiz alırdı.
Tekalif-i Millîye Emirleri	Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Paşa tarafından ordunun giyecek, yiyecek ve cephane ihtiyacını karşılamak için yayımlanmıştır. Türk halkı varını yoğunu ordusuna vermiştir.
İmece	Kırsal kesimlerde köyün zorunlu ve isteğe bağlı işlerinin, köylülerce eşit şartlarda emek birliğiyle (ortaklaşa) gerçekleştirilmesidir.

🕵 DİKKAT (Sınav Taktiği):
Zimem Defteri ve Sadaka Taşı uygulamalarının en önemli ortak özelliği; **yardım alan ile yardım edenin birbirini görmemesi ve bilmemesidir.** Bu durum, asıl amacın gösterişten uzak durmak olduğunu ve **yardım edilen kişilerin onurunu (mahremiyetini) korumak** için yapıldığını gösterir.

📌 BÖLÜM 3: GÜNÜMÜZDE YARDIMLAŞMA VE SOSYAL DEVLET

Günümüzde devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları (STK) çeşitli projelerle yardımlaşmayı sürdürmektedir.

- **Sosyal Devlet Anlayışı:** Vatandaşlarının huzuru için çalışan, toplumsal eşitlik için yaşlı, engelli ve muhtaç kişilere hizmet sunan devlet anlayışıdır. Örneğin; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın "Ulusal Vefa Programı" ile yaşlı ve engellilerin ev temizliği ve kişisel bakımlarını yapması sosyal devletin bir gereğidir.
- **Kıyafet Dönüşüm Projesi (2. El Tekstil):** Türk Kızılay ve belediyelerin başlattığı bir projedir. Kutulara atılan eski kıyafetlerin geri dönüşümünden elde edilen gelir; barınma, gıda ve eğitim gibi desteklerde kullanılır. Hem yardımlaşmayı hem de çevre bilincini (geri dönüşüm) artırır.

💊 HAP BİLGİ:
Yardımlaşma faaliyetleri toplumda sadece ekonomik fayda sağlamaz; aynı zamanda **empati, güven, kardeşlik ve dayanışma** duygularını da geliştirir. Toplumsal sınıf farklılıklarını artırmaz, aksine azaltır.

📌 BÖLÜM 4: YARDIMLAŞMA KURUMLARI VE STK'LAR (Eşleştirme Tablosu)

Sınavlarda kurumların logoları veya görevleri verilerek hangisi olduğu sorulabilir. Aşağıdaki tabloyu ezberlemen işini çok kolaylaştıracaktır:

Kurum / Kuruluş	Temel Görevi ve Amacı
Türk Kızılay	Deprem, sel, salgın gibi afetlerde dil, din ve ırk ayrımı yapmadan insanlara barınma, gıda, kan ve sağlık yardımı yapar.
AFAD	Afet ve acil durumlara ilişkin süreçlerin yönetimini sağlar, arama kurtarma yapar ve kurumlar arası koordinasyonu kurar.

LÖSEV	Lösemili ve kan hastası çocukların sağlık, eğitim ve her türlü ihtiyaçlarının karşılanması için çalışır.
Mehmetçik Vakfı	Şehit olan askerlerin bakmakla yükümlü oldukları yakınlarına ve gazi askerlerimize destek olur.
ÇEVKO	Çevrenin korunması ve atıkların geri dönüşüme kazandırılması için faaliyet gösterir.

⚠ UYARI:
Afet durumlarında halkın kurumlara destek olması toplumsal dayanışmanın en büyük göstergesidir. Örneğin, "Asrın Felaketi" olarak bilinen 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremlerde, devlet ve millet el ele vererek tek yürek olmuş, maddi ve manevi tüm imkanlarını seferber etmiştir. Devlet kurumları, AFAD, Kızılay ve sivil toplum kuruluşları arama kurtarmadan çadır kurulumuna kadar birlikte çalışmıştır

YAŞADIĞIMIZ İLİN GÖRECELİ KONUMU DERS NOTLARI

Dünya üzerinde herhangi bir noktanın veya yerin bulunduğu konuma **coğrafi konum** denir. Coğrafi konum temel olarak ikiye ayrılır: **Mutlak (Matematik) Konum** ve **Göreceli (Özel) Konum**.

- **Mutlak (Matematik) Konum:** Bir yerin başlangıç paraleline ve meridyenine göre olan yeridir. Kendine ait özellikleri değil, dünya üzerindeki koordinatlarını ifade eder.
- **Göreceli (Özel) Konum:** Bir yerin çevresindeki diğer noktalara göre olan yeridir. Bir yerin **kendine has** karakteristik özelliklerini yansıtır.

1. GÖRECELİ (ÖZEL) KONUM NEDİR?

Göreceli konum, bir yerin çevresiyle olan ilişkisini ifade eder. Yani yaşadığımız şehrin, bölgenin veya ülkenin diğer yerlere göre nerede bulunduğu ve hangi özelliklere sahip olduğudur.
Göreceli konumu tarif ederken şu unsurları kullanırız:

- **Komşu İller ve Ülkeler:** Örneğin, "Edirne'nin batısında Yunanistan ve Bulgaristan'ın bulunması".
- **Yeryüzü Şekilleri (Dağlar, Ovalar, Yükselti):** Örneğin, "Ağrı ilimizde ülkemizin en yüksek dağı olan Ağrı Dağı'nın bulunması".
- **Su Kaynakları (Denizler, Göller, Nehirler, Boğazlar):** Bir yerin kıtalara, denizlere veya okyanuslara olan uzaklığıdır. "İstanbul'un Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan boğaza sahip olması" veya "Van ilimizin Van Gölü'ne sınırının olması".
- **Ulaşım Yolları:** Şehrin ticaret ve ulaşım faktörleri üzerindeki etkisi göreceli konumla ilgilidir. Örneğin sınır kapıları, kara yolları, demir yolları ve limanlar.
- **Yer Altı ve Yer Üstü Kaynakları:** "Zonguldak'ta taş kömürü çıkarılması" veya "Türkiye'nin bor rezervlerine sahip olması".
- **Tarihî Mekânlar ve Doğal Güzellikler:** "Denizli'de Pamukkale Travertenlerinin bulunması" veya "Ankara'da Anıtkabir'in yer alması" birer göreceli konum özelliğidir.

🕮 DİKKAT:
Günlük yaşamımızda farkında olmadan sık sık göreceli konumu kullanırız. Biri bizden adres veya yol tarifi istediğinde; "belediyenin arkasında", "hastanenin kuzeyinde" veya "parkın doğusunda" gibi ifadeler ve yönler kullanarak aslında o yerin göreceli konumunu tarif ederiz.

TABLO 1: Mutlak Konum ve Göreceli Konum Karşılaştırması

Özellik	Mutlak (Matematik) Konum	Göreceli (Özel) Konum
Tanım	Başlangıç meridyeni ve paraleline göre konumdur.	Çevresindeki yerlere, denizlere, komşulara göre konumdur.

Değişkenlik	**Sabittir, hiçbir zaman değişmez**.	**Zamanla değişebilir.** Çevre değiştikçe veya yeni yerler/yollar yapıldıkça farklılaşabilir.
Örnek	Türkiye'nin 36-42 Kuzey Paralelleri arasında olması. (Kaynak dışı LGS genel bilgi örneği)	Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olması veya İstanbul Boğazı'na sahip olması.

⚠ UYARI:
LGS ve okul sınavlarında en çok "değişkenlik" üzerinden soru gelir. Sorularda *"Bir yerin konumu zamanla yeni yollar yapılarak veya köprüler inşa edilerek değişmiştir"* deniyorsa, burada kesinlikle **Göreceli Konumdan** bahsediliyordur.

2. KONUMUMUZU BULMADA KULLANILAN ARAÇLAR

Dünya üzerinde ülkemizi veya yaşadığımız ili bulmak için şunlardan faydalanırız:

1. Dünya haritası veya siyasi/fiziki Türkiye haritaları.
2. Dünya küresi.
3. Teknolojinin gelişmesiyle cep telefonlarında sıkça kullandığımız navigasyon (yolbul) uygulamaları.

3. FİZİKİ HARİTALAR VE RENKLERİN SIRRI

Bir yerin göreceli konumundaki dağları, ovaları ve yükseltileri haritalarda renklerle anlarız. Fiziki haritalarda deniz seviyesi **"0 (sıfır)"** olarak kabul edilir ve yükselti arttıkça renklerin tonları da koyulaşır.

TABLO 2: Fiziki Haritalarda Renklerin Anlamı

Renk	Haritadaki Anlamı
Mavi	Denizler, göller, okyanuslar, akarsular (Su kütleleri).
Yeşil	Deniz seviyesine yakın **alçak bölgeler ve düzlükler**.
Sarı	Orta yükseklikteki alanlar (Yaylalar vb.).
Kahverengi	Yüksek bölgeler ve dağlık, engebeli alanlar.
Beyaz	Çok yüksek ve yıl boyu karla kaplı (buzul) alanlar.

💊 HAP BİLGİ:
Fiziki haritalardaki **YEŞİL RENK kesinlikle ormanları veya ağaçları GÖSTERMEZ!** Sadece deniz seviyesine yakın alçak yerleri (örneğin Marmara Bölgesi'ndeki ovaları) gösterir. Sınavlarda bu yanılgı sıkça sorulur, düşmeyin!

SINAVLAR İÇİN SON TAKTİK:
Sorularda bir şehrin **ikliminden, ulaşımından, komşu şehirlerinden, dağlarından, yeraltı madenlerinden, köprü ve şelalelerinden** bahsediliyorsa cevap daima **GÖRECELİ (ÖZEL) KONUM**'dur. Göreceli konum, kişilerin o yere dair algılarına dayandığı için tarifler kişiden kişiye farklılık gösterebilir.